

A K Ú R I A
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.VII.22.141/2011/5.szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság dr. Ba Mariann ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Molnár Sándor ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **jognyilatkozat pótlása** iránt a Kiskőrösi Városi Bíróságon 5.P.20.599/2009. számon folyamatban volt és a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Pf.20.398/2011/8. számú ítéletével befejezett perben a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 21. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (Húszezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ezen ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A peres felek 1996. február 3-án megkötött házasságát a Kiskőrösi Városi Bíróság az 5.P.20.131/2008/4. számú jogerős ítéletével felbontotta.

Az ítélet meghozatalát megelőzően az eljáró bíróság 2008. július 8. napján kelt és ezen a napon jogerőre emelkedett 5.Pf.20.131/2008/4. számú végzésével jóváhagyta a peres feleknek a házastársi vagyonszövetség megszüntetése körében kötött egyezségét. Az egyezség - többek között azt tartalmazta: „A felek közös tulajdonát képezi a K H Kft., ebből a felperes kilép és az alperes tulajdonába kerül minden ahhoz tartozó dologgal és joggal. Ugyancsak a felek tulajdonát képezi az M Bt., ebből az alperes lép ki és a felperes tulajdonába kerül minden ahhoz tartozó dologgal és joggal, egyben abban is megállapodnak a felek, hogy a cégbírósági változásbejegyzéséhez stb. szükséges okiratokat egymásnak kölcsönösen aláírják.”

Az egyezség megkötését követően a felperes sikertelenül szólította fel az alperest a perbeli cégekkel kapcsolatos változtatások végrehajtására, azok tulajdonosi viszonyainak rendezésétől az alperes elzárkózott.

Az egyezségben említett korlátolt felelősségű társaságnak a jegyzett tőkéje 3.000.000 Ft. Annak a felperes és az alperes a tagja, 50 %-os-50 %-os üzletrésszel. A cég önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetője az alperes.

Az egyezségben jelölt betéti társaság jegyzett tőkéje 5.000 Ft. 2.500 Ft-os vagyoni betéttel beltagja és önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője az alperes, 2.500 Ft-os vagyoni betéttel kültagja a felperes.

A felperes keresetében a Ptk. 5. § /3/ bekezdése alapján kérte az alperes jognyilatkozatának ítélettel való pótlását az M Bt. (a továbbiakban: Bt.) esetében a társasági részesedés átruházásához, a társasági szerződés módosításához és a társasági szerződés egységes szerkezetbe foglalásához, míg a K H Kft. (a továbbiakban: Kft.) esetében az alapító, illetve a társasági szerződést alapító okiratra módosító okirathoz, a tagjegyzékhez, az üzletrész átruházásához. Kérte továbbá a vezető tisztségviselői elfogadó és az összeférhetetlenségről szóló nyilatkozat pótlását is.

Arra hivatkozott, hogy a jogerős végzéssel jóváhagyott egyezség alapján az ő tulajdonába került a Bt., minden ahhoz tartozó dologgal és joggal együtt, míg az alperes tulajdonába került a Kft., ugyancsak minden ahhoz tartozó dologgal és joggal együtt. Az ezt tükröző okiratok aláírására mindketten kötelezettséget vállaltak, ennek teljesítésétől azonban - a felperes többszöri felszólítása ellenére - elzárkózott az alperes.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a felek megállapodása egy Volkswagen Transporter típusú gépjárműnek az alperes részére történő átadására is kiterjedt, amelyet a felperes nem teljesített.

Az elsőfokú bíróság ítéletével pótolta az alperes nyilatkozatát valamennyi okirathoz, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a Bt. kizárólagos tulajdonosa a felperes, míg a Kft. kizárólagos tulajdonosa az alperes legyen.

A felek házastársi vagyontársaság megszüntetése érdekében kötött egyezségét akként értelmezte, hogy abban úgy állapodtak meg, egy-egy gazdasági társaságból a másik javára kölcsönösen kilépnek, az ehhez szükséges okiratokat aláírják. Az elsőfokú bíróság véleménye az volt, az alperes ezt a vállalt kötelezettségét tagadta meg, mely magatartása a Ptk. 5. § /1/ bekezdése szerinti joggal való

visszaélésnek minősül. Figyelemmel arra, hogy a Ptk. 5. § /3/ bekezdésében szabályozott olyan joggal való visszaélést állapított meg, amely jogszabály által megkívánt jognyilatkozat megtagadásában áll, és ez a felperes lényeges, méltánylandó érdekét sérti, ítéletével pótolta az alperesi nyilatkozatokat.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Az ítéletének indokolásában mindenekelőtt rögzítette: az alperes a keresetet nem ismerte el. Az elsőfokú bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a Ptk. 5.§ /1/ és /3/ bekezdése szerint joggal való visszaélés miatt, jogszabály által megkívánt jognyilatkozat, avagy a Ptk. 295. §-a értelmében, jognyilatkozat adására vonatkozó szerződéses kötelezettség teljesítése ítélettel való pótlásának van-e helye a felperesi kérelem alapján.

A másodfokú bíróság rámutatott, az alperesi fellebbezés kiegészítésében előadott, keresettel szembeni, a Ptk. 5. § /3/ bekezdésében foglalt feltételek hiányára vonatkozó jogi érvelés elbírálásának nem volt jogi akadálya. Az nem minősül olyan új tényre, illetve bizonyítékra való hivatkozásnak, amelyet a Pp. 235. § /1/ bekezdése kizár.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással, tévesnek tartotta azonban az abból levont jogkövetkeztetéseket.

Azt hangsúlyozta, a peres felek a házastársi vagyonközösséget megszüntető egyezségükben részben a vagyónátruházást eredményező egyoldalú jognyilatkozatukhoz, részben pedig szerződéskötéshez, illetve a szerződéses szabadság autonómiája körébe tartozó társasági szerződés módosításához kívánták meg egymás kölcsönös közreműködését és jóváhagyását. A másodfokú bíróság úgy ítélte, annak megállapítása, hogy a peres felek között a joggal való visszaélésre hivatkozással, jogszabály által megkívánt jognyilatkozat, avagy valamely jognyilatkozat adására irányuló szerződéses kötelezettség teljesítésének ítélettel való pótlásának van-e helye, nem mellőzhető annak vizsgálata, hogy a társasági vagyoni betétek átruházása milyen törvényi feltételek mellett valósulhat meg, az mennyiben kapcsolódik az érintett tulajdonos szabad rendelkezési jogához, avagy a tulajdonváltozás létrejöttéhez milyen egyéb eljárásokra, egy, vagy kétoldalú jognyilatkozatok megtételére van szükség.

A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) általános szabályai {Gt. 12. § /1/ bekezdés b) és d) pontja, 18. § /1/ bekezdése, 19. § /1/ bekezdése}, valamint a betéti társaságra

vonatkozó speciális rendelkezései {Gt.108.§ /3/ bekezdése, 92. § /1/ bekezdése, 93. § /5/ bekezdése, 99. § f) pontja, 101. § /1/ bekezdése}, illetve a korlátozott felelősségű társaságra irányadó különös előírásai {Gt. 113. § /1/ bekezdés a) pontja, 114. /1/, /2/, /5/ bekezdése, 121. §, 123. §, 127. § /2/ és /3/ bekezdése} alapján utalt arra, hogy a Bt-ben, illetve a Kft-ben fennálló vagyoni részesedések átruházása szerződéses nyilatkozatok meglétét, a Bt. esetében ezen felül, a legfőbb szerv társasági szerződés módosítására vonatkozó döntését kívánja meg, s azok pótlására nincs jogi lehetőség.

A felperes ugyanis olyan jognyilatkozatok megtételére hívta fel a pert megelőzően az alperest, amelyek a házastársi vagyontársaságot megszüntető egyezség tartalmától nagymértékben eltérnek, és amelyek a szerződéses magánautonómi körébe tartozó szerződéses nyilatkozatoknak minősülnek. A másodfokú bíróság idézett a peres iratokhoz becsatolt Kft. üzletrész átruházási szerződésből, amely alapján az alperes, mint vevő az üzletrészt 1.500.000 Ft-os vételáron szerzi meg, azzal, hogy a pénzt már korábban kifizette az eladó felperesnek. A másodfokú bíróság szerint a peres felek egyezsége ilyen tartalmú megállapodást nem foglal magába. A Bt-ben fennálló alperesi részesedés átruházásáról szóló okirat tekintetében azt hangsúlyozta, hogy a perbeli egyezség a másik félre történő átruházásról szól, míg az iratokhoz mellékelte okirat szerint az alperes részesedését a felperes helyett, egy kívülálló harmadik személy szerezné meg. A bíróságnak az volt a jogi álláspontja, hogy a szerződéskötési szabadság körében a felek jogviszonyába csak jogszabályban szigorúan meghatározott feltételek esetén avatkozhat be. Nincsen arra jogszabályi lehetősége, hogy a szerződéses akaratukat helyettesítse, pótolja, helyettük a szerződéses nyilatkozatot megtegye akár a Ptk. 5. § /1/ és /3/ bekezdése, akár a Ptk. 295. §-a alapján.

Hangsúlyozta: a szerződéskötés megtagadása nem minősülhet joggal való visszaélésnek, amint azt a Legfelsőbb Bíróság a BH.1976.203, a BH.1997.522 és a BH.2000.535 számon közzétett eseti döntéseiben kifejtette.

A másodfokú bíróság kitért arra is, hogy a Kft. ügyvezetőjének a módosítások cégbírósághoz történő bejelentésére nem vitásan, törvény által előírt kötelezettsége áll fenn. E kötelezettség teljesítése azonban cégtörvényességi felügyeleti eljárás keretében kényszeríthető ki abban az esetben, ha a felek szabad akaratán nyugvó és a vagyonátzállást célzó szerződések az érintettek között érvényesen létrejöttek.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, hogy az alperes érdemi ellenkérelmében a kereseti kérelem jogalapját nem vitatta, csak

arra hivatkozott, hogy a peres felek egyezsége alapján egy Volkswagen Transporter gépjármű tulajdonjoga őt illeti meg. Amennyiben a gépkocsit megkapja, hajlandó a felperes által megjelölt okiratokat aláírni. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 139. §-ába ütköző módon, iratellenesen állapította meg, hogy az alperes szabályszerű ellenkérelmet terjesztett elő.

A felperes állította azt is, hogy az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében is csak a Volkswagen Transporter típusú gépjárművel kapcsolatos, el nem ismert tulajdonjogi igényére hivatkozott. A Pp. 235. § /1/ bekezdésében foglaltakkal ellentétben, nem jelölte meg, hogy milyen okból és mennyiben kívánja a támadott határozat megváltoztatását. Ehhez képest, 2011. áprilisában új jogi képviselője, új jogi álláspontra helyezkedve, lényegében egy teljesen új, a Ptk. 5. § /1/ és /3/ bekezdésében írt jogszabályi feltételek fennállásának hiányára vonatkozó fellebbezési indokolást nyújtott be. A felperes szerint ennek az érvelésnek a másodfokú bíróság általi elfogadására már nem volt eljárásjogi lehetőség.

A felperes kifejtette azt is: a peres felek házastársi vagyoni közösségének megszüntetésével az alperes kilépett a Bt.-ből. A Gt. 108. §-a alapján a betéti társaság legalább két tagból áll. Ezért nélkülözhetetlen új beltag belépése. Az alperes számára nem bír jelentőséggel, hogy ki lép a helyére, vagy ki lesz az új vezető tisztségviselő. A jogerős ítélet ezért a Gt. 108. §-ába is ütközik.

A felperes szerint az egyezségükbe foglalt megállapodásuk miatt, illetve arra tekintettel, hogy a Bt. társasági szerződése értelmében a tagok nem tartanak formális taggyűlést, a másodfokú bíróság a Gt. 18. § /1/ bekezdését megsértve állapította meg, hogy a társasági szerződés módosításához a legfőbb szerv döntésére lett volna szükség.

A felperes állította, az alperes az egyezségnek megfelelő jognyilatkozatok megtételét alapos ok nélkül tagadta meg, szerződéses autonómiájában korlátozva nem volt. Mint az érintett társaságok vezető tisztségviselője, a Gt. 26. § /1/ bekezdése, 18. § /4/ bekezdése alapján az adatváltozásokat köteles lett volna bejelenteni a cégbíróságnak. A módosítások átvezetése a felperes különös méltánylást érdemlő magánérdeke, de a cégnyilvántartás közhitelességéhez nyomós közérdek is fűződik. Az alperesi magatartás joggal való visszaélést valósít meg, az érdeksérelem más módon nem elhárítható, ezért a jogerős ítélet a Gt. 26. § /1/ bekezdésébe, 18. § /4/ bekezdésébe, a Ptk. 5. § /1/ és /3/ bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275. § /2/ bekezdése alapján, és azt a felhozott indokok alapján nem találta jogszabálysértőnek.

A Pp. 3. § /2/ bekezdése és a 215. §-a alapján a bíróságnak a kereseti kérelem alapján, annak keretei között kell a jogvitát érdemben eldöntenie. A felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Pp. 139. § az érdemi ellenkérelem előterjesztésének módját és határidejét szabályozza. Az alperes a felperes által sem vitatott módon érdemi ellenkérelmében úgy nyilatkozott, hogy a kereset elutasítását kéri. Az alperes nem vitatta azt a tényt sem, hogy a felperes kereseti kérelmében megjelölt nyilatkozatokat nem tette meg. Ez azonban a Pp. 163. § /2/ bekezdése szerinti ténybeli beismerésnek minősül - amelyet a bíróságnak egyéb bizonyítékokkal egybevetve kell mérlegelnie - és nem tekinthető a kereseti követelés elismerésének. Az alperes az érdemi ellenkérelmében bármilyen védekezést előterjeszthet. A bíróság feladata annak eldöntése, hogy az mennyiben alkalmas a felperes által előadott ténybeli és jogi érvek megkérdőjelezésére. A jogerős ítélet ezért nem sérti a Pp. 139. §-át.

Egyetértett a Kúria másodfokú bíróság által kifejtettekkel abban is, hogy a Pf.4. sorszám alatt benyújtott alperesi beadvány a joghatályosan már előterjesztett fellebbezés indokolásának jogi érveléssel történt kiegészítése volt. Nem tartalmazott a Pp. 235. § /1/ bekezdése szerint tiltott új tényállítást, bizonyíték megjelölését, ezért azt a másodfokú bíróságnak a fellebbezés elbírálása során figyelembe kellett vennie, eljárása az említett jogszabályt nem sértette.

A Kúria a felperes által hivatkozott anyagi jogi jogszabálysértéseket sem tudta az alábbiak miatt megállapítani.

A perbeli egyezségnek a jelen jogvitával érintett része helyesen csakis arra vonatkozó szándéknyilatkozatként értelmezhető, hogy a peres felek a tagsági viszonyuk mellett működő gazdasági társaságokban megtestesülő közös vagyonukat is meg kívánják osztani, vállalják az ehhez szükséges társasági jogi megállapodások elkészítését, a jogi hatály beálltához szükséges cselekmények megtételét.

Az egyezség nem tartalmazza, hogy az alperesnek a Bt-ben fennálló tagsági jogviszonya miként szűnik meg. A Gt. 108.§ /3/ bekezdése folytán alkalmazandó Gt. 99. §-a a kilépést, mint a tagsági jogviszony megszűnésének módját nem ismeri. A tag akaratából a társasággal kötött közös megegyezéssel, rendes felmondással, azonnali hatályú felmondással, a részesedés átruházásával szűnhet meg a tagsági jogviszony, a Gt. 99. § b), d), e) és f) pontja

értelmében. Az egyezség nem ad eligazítást a Kft. üzletrészánek átruházása tekintetében sem. Nem tűnik ki belőle, hogy azt a felperestől névértéken, vagy forgalmi értéken szerzi-e meg és mikori hatállyal az alperes. Nincs tehát olyan a felek által kölcsönösen kifejezésre juttatott szerződéses akarat, amelyhez az alperesi jognyilatkozat adására vonatkozó kötelezettség teljesítése a Ptk. 295. §-a alapján ítélettel pótolható lenne. Amint arra a jogerős ítéleti indokolás is helytállóan utal, a bíróság szerződéses akaratot nem pótolhat, kizárólag a teljesítés elmaradását orvosolhatja.

A felperes álláspontjával ellentétben, az egyezségben foglaltakra hivatkozással, fel sem merülhet a jognyilatkozat ítélettel való pótlása a Ptk. 5. § /1/ és /3/ bekezdése alapján, sem a betéti társasági szerződés módosítása, sem a részesedés átruházása, sem a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződés, sem a Kft. üzletrészánek átruházása, sem a társasági szerződésnek alapító okirattá módosítása, sem az alapító okirat tekintetében. A Ptk. 5. § /3/ bekezdésének alkalmazására ugyanis jogszabály által megkívánt nyilatkozat megtagadása esetén kerülhet csak sor. Márpedig a felperes éppen egy megállapodás - a peres felek között létrejött egyezség - alapján és nem egy konkrét jogszabályban előírt kötelezettségre hivatkozással kérte az alperesi jognyilatkozatnak ítélettel való pótlását.

A vezető tisztségviselőt a Gt. 26. § /1/ bekezdése, illetve a 18. § /4/ bekezdése alapján - nem vitásan - az adatváltozások, a társasági szerződés módosítás cégbírósághoz való bejelentésére nézve kötelezettség terheli. A másodfokú bíróság az említett szabályok megsértése nélkül állapította meg, hogy a peres felek között a Bt-ben, illetve a Kft-ben tagváltozás bekövetkezéséhez szükséges megállapodások hiányában ilyen bejelentési, az ahhoz kapcsolódó jognyilatkozatok megtételével kapcsolatos kötelezettség az alperest nem terheli, továbbá egy ilyen mulasztás esetén a cégnyilvánosságról, a cégeljárásáról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) 74. § /1/ bekezdése alapján törvényességi felügyeleti eljárás lefolytatásának van helye.

Mindezekre tekintettel a Kúria az eljárási szabály megsértése nélkül hozott, az anyagi jogi jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § /3/ bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban való pervesztessége miatt a felperest kötelezte a Pp. 275. § /1/ bekezdés alapján - figyelemmel a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/, /5/ és /6/ bekezdéseire - az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségei megfizetésére.

Budapest, 2012. október 30.

*Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk.a tanács elnöke
Dr.Osztovits András sk.előadó-bíró
Dr.Vezekényi Ursula sk.bíró*